प्रदेश सरकार भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय प्रदेश नं. ३ हेटौंडा, मकवानपुर, नेपाल

सहकार्यमा दुध पाउडर प्लान्ट निर्माण कार्यविधि, २०७६

प्रस्तावना: अधिकतम दुध उत्पादन भएको समयमा दुधलाई प्रशोधन गरी मिल्क होलिडे समस्यालाई निराकरण गर्न, दुधलाई लामो समयसम्म संरक्षण गरी अभावको बेलामा दुधको खपत बढाउन र उत्पादित दूधको विविधिकरण गरी बजारिकरणमा टेवा पुऱ्याउन पाउडर प्लान्ट निर्माण आवश्यक भएकाले सहकार्यमा दुध पाउडर प्लान्ट निर्माण कार्यक्रमलाई व्यवस्थित, सरल, सहज, प्रभावकारी र पारदर्शी रुपमा सञ्चालन गर्न प्रदेश सरकार, प्रदेश नम्बर तीन, भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले **"सहकार्यमा दुध पाउडर प्लान्ट निर्माण कार्यविधि, २०७६"** बनाई लागू गरेको छ ।

परिच्छेद -१
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम **"सहकार्यमा दुध पाउडर प्लान्ट निर्माण कार्यविधि, २०७६"** रहने छ ।

(२) यो कार्यविधि स्वीकृत भएको मितिबाट प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा, यस कार्यविधिमा,-

(क) **"आवेदक"** भन्नाले कार्यक्रममा सहभागी हुन ईच्छुक भई आवेदन दिने दुध विकास संस्थान/ सहकारी/ निजि क्षेत्र सम्झनु पर्छ ।

(ख) **"कार्यक्रम"** भन्नाले प्रदेश सरकारको दुध पाउडर प्लान्ट निर्माण सम्वन्धी स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम सम्झनु पर्छ ।

(ग) **"कार्यालय"** भन्नाले भेटेरेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र सम्झनु पर्छ ।

(घ) **"निर्देशनालय"** भन्नाले पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय सम्झनु पर्छ ।

(ङ) **"प्रदेश"** भन्नाले प्रदेश नम्बर तीन सम्झनु पर्छ ।

(च) **"मन्त्रालय"** भन्नाले भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।

(छ) **"मूल्याङ्कन समिति"** भन्नाले दफा ४ बमोजिमको समिति सम्झनु पर्छ ।

(ज) **"साझेदार संस्था"** भन्नाले छनौट भई कार्यक्रम सञ्चालनार्थ द्विपक्षीय सम्झौता गरिएको दुध विकास संस्थान/ सहकारी/ निजि क्षेत्र सम्झनु पर्छ ।

३. उद्देश्य: यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) विविधिकरण मार्फत पाउडर दुध उत्पादन गरी बजारिकरणमा टेवा पुऱ्याउने,

(ख) दूध तथा दूग्धजन्य पदार्थको उत्पादनलाई व्यवसायिक र प्रतिस्पर्धी बनाउने,

(ग) दुध आपूर्ति अभावको बेला दुधको मागलाई पुरा गर्ने।

मा. दावा दोर्जे लामा
मन्त्री

प्रदेश सरकार
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
प्रदेश नं. ३
हेटौंडा, मकवानपुर, नेपाल

परिच्छेद -२
संस्थागत व्यवस्था

४. मूल्याङ्कन समितिः (१) प्राप्त प्रस्तावहरुको मूल्याङ्कन गरी स्वीकृतका लागि निर्देशनालयमा पेश गर्न तपसिल बमोजिमको मूल्याङ्कन समिति रहने छः-

निर्देशक वा निजले तोकेको बरिष्ठतम् अधिकृत, निर्देशनालय	सयोजक
अधिकृत प्रतिनिधी, पशुपन्छी विकास महाशाखा, मन्त्रालय	सदस्य
कानुन अधिकृत (सम्भव भएसम्म)	सदस्य
प्रमुख, आर्थिक प्रशासन शाखा. निर्देशनालय	सदस्य
प्रमुख, खरिद ईकाई, निर्देशनालय	सदस्य सचिव

नोटः समितिले आवश्यक ठानेमा बढिमा २ जना विषय विज्ञलाई वैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(२) मूल्याङ्कनको आधारहरु विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (Detailed Project Report) मा उल्लेख भए बमोजीमको हुनेछ ।

(३) मूल्याङ्कन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछः-

(क) प्राविधिकवाट स्थलगत निरीक्षण गराउने,

(ख) सुचाङ्क तयार गरी प्राविधिक तथा आर्थिक प्रस्ताव मूल्याङ्कन गर्ने,

(ग) मूल्याङ्कन सम्वन्धि आवश्यक अन्य कार्य गर्ने/ गराउने ।

५. अनुगमन तथा मूल्याङ्कनः यस कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन मन्त्रालय, निर्देशनालय र कार्यालयले आवश्यकता अनुसार गर्न सक्ने छन् । कार्यक्रम कार्यान्वयनको चरणमा परामर्शदातावाट पनि तेस्रो पक्ष अनुगमन मूल्याङ्कन गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद -३
कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृया

६. कार्यक्रम सञ्चालनः (१) यो कार्यक्रम मकवानपुर जिल्लामा सञ्चालन गरिनेछ । यस कार्यक्रमलाई थप क्षमता विस्तारका लागि आगामी बर्षमा पनि निरन्तरता दिईने छ ।

(२) आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा आगामी आ.व.हरुमा यो कार्यक्रम अन्य जिल्लाहरुमा थप गर्दै लगिनेछ ।

७. विस्तृत परियोजना प्रतिवेदनः साझेदारिमा दुध प्रशोधन कारखाना स्थापना कार्यक्रमको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (Detailed Project Report (DPR)) निर्देशनालयवाट परामर्शदाता मार्फत तयार गरिनेछ ।

मा. दावा दोर्जे लामा
मन्त्री

८. <u>परामर्श दाताको छनौटः</u> सूचिकृत मध्येबाट उपयुक्त परामर्श दाता छनौट गरी DPR निर्माणको लागि निर्देशनालयले सम्झौता गर्नेछ । सम्झौता भएको ६० दिन भित्र परामर्श दाताले DPR तयार गरी निर्देशनालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।

९. <u>टी.ओ.आर. तयार गर्नेः</u> DPR तयार गर्नको लागि परामर्श दाताको Terms of Reference (ToR) निर्देशनालयले तयार गर्नेछ । यसरी DPR तयार गर्दा प्रदेश सरकारको अनुदानबाट स्थापना हुने दुध प्रशोधन कारखानाबाट कृषकहरुले पाउने थप सेवा र सुविधाहरुको बारेमा स्पष्ट उल्लेख गरिनेछ ।

१०. <u>डि. पि. आर. मसौदामा छलफलः</u> परामर्श दाताले तयार गरेको (Detailed Project Report (DPR)) लाई निर्देशनालयले विभिन्न सरोकारवाला तथा विज्ञहरुसँग छलफल गरी थपघट गर्न सक्नेछ ।

११. <u>प्रस्ताव आह्वानः</u> Final DPR तयार भएपछि निर्देशनालयले राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा DPR मा व्यवस्था भए वमोजिम ३० दिने सूचना प्रकाशन गरी ईच्छुक दुध विकास संस्थान/ सहकारी/ निजि क्षेत्रलाई लक्षित गरी प्रस्ताव आह्वान गर्नेछ । सूचना प्रकाशनको ढाचाँ स्वीकृत DPR मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

१२. <u>प्रस्ताव दर्ताः</u> दुध विकास संस्थान/ सहकारी/ निजि क्षेत्रले प्रस्ताव पेश गर्दा Final DPR मा माग गरिएको विवरणलाई मध्यनजर राख्दै प्राविधिक दृष्टिकोणले उपयुक्तताका आधारमा औचित्यपूर्ण प्रस्ताव निर्देशनालय वा निर्देशनालयले तोकेको कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१३. <u>प्रस्ताव सङ्कलनः</u> सम्बन्धित कार्यालयले दर्ता भएका प्रस्तावहरु सङ्कलन गरी यथाशिघ्र निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

१४. <u>साझेदार संस्थाको छनौटः</u> (१) मूल्याङ्कन समितिले स्थलगत निरीक्षण तथा निश्चित सूचकहरुको आधारमा प्रस्तावहरुको मुल्याङ्कन गरी छनौटका लागि सिफारीस गरिनेछ ।

(२) प्रस्ताव आह्वानको म्याद सकिएको मितिले बढिमा ३५ दिन भित्र प्रस्तावहरु स्वीकृत हुनु पर्नेछ ।

(३) आवेदक संस्थाको प्रस्ताव छनौट बारे उजुरी गर्न ७ दिनको समय तोकिने छ ।

१५. <u>सम्झौताः</u> (१) छनौट भएका आवेदकलाई सम्झौता गर्न आउन १५ दिनको समयावधि दिई निर्देशनालयले जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समयभित्र सम्झौता गर्न आउने आवेदकसँग निर्देशनालयले प्रचलित कानून तथा स्वीकृत DPR मा व्यवस्था भए अनुसार सम्झौता गर्नु पर्नेछ ।

मा. दावा दोर्जे लामा
मन्त्री

प्रदेश सरकार भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय प्रदेश नं. ३ हेटौंडा, मकवानपुर, नेपाल

(३) उपदफा (१) बमोजिमको समयभित्र सम्झौता गर्न नआएमा निकटतम वैकल्पिकसँग सम्झौता गर्न सकिने छ ।

परिच्छेद -४
कार्यक्रम सञ्चालनको आर्थिक पक्ष

१६. DPR मा उल्लेख भए अनुसार साझेदारीमा दुध पाउडर प्लान्ट निर्माणका लागि आवश्यक पर्ने न्युनतम क्रियाकलापहरू समेटिने गरी सम्झौतामा उल्लेख गरिने छ । सोही बमोजिम बढिमा पचास प्रतिशत अनुदान रकम उपलब्ध गराईने छ ।

१७. DPR निर्माणको लागि यस शिर्षकमा विनियोजन भएको रकम रु. ५० लाखबाट बढीमा २० लाख रुपैयाँ खर्च गर्न सकिनेछ । DPR प्राप्त प्रश्चात निर्देशनालयले रकमको एकमुष्ठ भुक्तानी बैंक मार्फत दिन सक्नेछ ।

१८. सहकार्य गर्ने संस्थाले आवश्यक कागजातहरु सहित भुक्तानीका लागि अनुरोध गरे पश्चात निर्देशनालयले स्थलगत निरिक्षण गरी मनासिब देखेमा सम्पन्न भएको कामको १ प्रतिशत बराबर रकम कन्टिन्जेन्सी कट्टा गरि भुक्तानी दिनेछ ।

१९. सहकार्य गर्ने संस्थाले ब्यहोर्नु पर्ने रकम अन्य कुनै संघ/ संस्था/ स्थानीय तह/ निकायबाट आम्शिक वा पुरै ब्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

२०. सम्झौता बमोजिम कार्य नगरेमा, अनुदान रकम दुरुपयोग गरेमा प्रचलित ऐन/नियम बमोजिम सरकारी बाँकी/बक्यौता सरह असुल उपर गरिने छ ।

परिच्छेद -५
मापदण्ड

२१. <u>सहकार्य गर्ने संस्थाले पालना गर्नुपर्ने विषयहरु</u> (१) साझेदार संस्थाले यस कार्यविधि अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्न देहाय बमोजिमको मापदण्ड हुनु पर्नेछः-

(क) पचास प्रतिशत लागत सहकार्यमा दुध पाउडर प्लान्ट निर्माण गर्न सहकार्य गर्ने संस्था प्रतिवद्ध हुनु पर्नेछ ।

(ख) आफ्नै स्वामित्वमा जग्गा भएका सहकार्य गर्ने संस्थालाई प्राथमिकता दिईनेछ । सो नभए सहकार्य गर्ने संस्थाको लगानीकर्ताको वा निजी जग्गा कम्तीमा १० वर्षको लागि भाडामा लिएको हुनु पर्नेछ।

(ग) पूर्वाधार (बाटो, पानी, बिजुली), व्यवसायको सम्भाव्यता, सम्भाव्य स्थलको फोटो र कच्चा पदार्थको उपलब्धताको अध्ययन गरेर प्रस्तावकलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।

(घ) सहकार्य गर्ने संस्थाले दुध प्रशोधन कारखाना स्थापना गर्न आवश्यक पर्ने अन्य प्रचलित ऐन/ नियम पालन गरेको हुनु पर्नेछ ।

(ङ) स्थायी लेखा नम्बर प्राप्त गरेको हुनु पर्नेछ ।

मा. दावा दोर्जे लामा
मन्त्री

(च) कर चुक्ता गरेको हुनु पर्नेछ ।

(छ) विगतका वर्षहरुमा कुनै किसिमको कार्वाहिमा नपरेको हुन पर्नेछ ।

(ज) अनुदान प्राप्त पश्चात कम्तिमा ७ बर्षसम्म परियोजना निरन्तर सञ्चालन हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा उल्लेखित मापदण्डका अतिरिक्त थप मापदण्डको आवश्यकता परे मूल्याङ्कन समितिले तयार गरी निर्देशनालयबाट स्वीकृत गराई लागू गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद -६
विविध

२२. **प्रगति प्रतिवेदनः** (१) सहकार्य गर्ने संस्थाले चौमासिक रुपमा प्रगति प्रतिवेदन कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रगति प्रतिवेदन चौमासिक तथा वार्षिक रुपमा संग्रहित गरी कार्यालयले निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

२३. **संशोधन र खारेजः** यो कार्यविधि कार्यान्वयनमा कुनै बाधा आइपरे मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार संशोधन र खारेज गर्न सक्नेछ ।

मा. दावा दोर्जे लामा
मन्त्री